

PODROBNA PREDSTAVITEV OKROGLE MIZE »ZA KAKOVOSTNO PRENOVO KRAŠKIH VASI«

Lokacija: Osnovna šola Dutovlje

Datum: 23.5.2022

Opomba: Prepis besedila je nastal iz zvočnega posnetka, za katerega je organizator Kulturno-razvojno društvo Venček pridobil soglasje vseh prisotnih na okrogli mizi. Zvočni zapis hrani organizator dogodka v arhivu. Vse zapisano je predmet moralnih in materialnih pravic govornikov zato je prepovedano razmnoževati, kopirati, prepisovati ali nadalje uporabljati vsebino tega dela, po posameznih delih ali kot celoto, brez predhodnega dovoljenja avtorja in hkrati organizatorja dogodka Kulturno-razvojnega društva Venček.

Milena Marega, arhitektka:

Z nami je tudi Maruša Zorec, iz Fakultete za arhitekturo. Poleg tega, da tam poučuje dela tudi v okviru lastnega arhitekturnega biroja Arhitektura. Na fakulteti poučuje že od leta 1993. Ukvarja se s problematiko in prakso prenove arhitekturne dediščine in anonimne arhitekture, s posebnim poudarkom na raziskovanju, varovanju in prenovi arhitekture 20. stoletja.

PROBLEMATIKA IN PRIMERI DOBRIH PRAKS PRENOV VAŠKIH JEDER **prof. MARUŠA ZOREC, arhitektka in predavateljica na Fakulteti za arhitekturo**

Izpostavljeno je bilo vprašanje: »Kdo smo, od kod prihajamo in kam gremo?« Mislim, da je to ključno vprašanje kadar razmišljamo o vsem, kar se z našim prostorom dogaja. In če pogosto zavedno zavedamo, da je naš jezik tisto, kar je temelj naše identitete se to pri prostoru mogoče preredko zgodi. Prostor je pravzaprav enakovreden jezik in je temelj tega kar pravzaprav zares smo. Pogosto ravnamo z njim precej drugače in skozi to spreminjamo tudi neko naše bistvo. Jaz bi rada poudarila to, da me je izredno presenetilo to, da se vas je zbralo tako veliko število. Se mi zdi, da je to ena zelo optimistična napoved, kaj se bo z Dutovljami zares zgodilo.

Rada bi delila z vami mojo zelo osebno zgodbo. Zgodbo mojega kraja. To je razglednica vasi, podoba vasi, ko sem bila še majhna (op.a. Ruše). Danes je podoba kraja takšna, da so pred njim zgradili veliko nakupovalno središče, potem hotel. In ta kraj se ponaša s takšno razglednico, kljub vsem varovanim vrednotam, njegova ključna veduta ni bila zavarovana. Podobni pogledi v tem kraju še obstajajo. To so prvine o katerih govorimo in so ključne za identiteto naselij, tako na Štajerskem kot tudi na Krasu. Pred leti sem bila povabljen v moj domači kraj kot arhitekt pomagam. Država je namenila denar za rekonstrukcijo regionalne ceste in ti projekti so bili že pripravljeni ter imeli so soglasje Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Načrt je predvideval prekritje vaškega potoka in odstranitev vseh dreves. Dosegli smo, da se je potok ohranil in tudi drevesa. Postopoma so se začeli obnavljati tudi vsi ob-ulični prostori, to so razviti prostori lijakaste zasnove, podobno kot v Dutovljah. Postopoma smo začeli vračati v naš kraj zavest, da je javni prostor, prostor, kjer se ljudje srečujejo. Prostor, kjer se odvija družabno, socialno življenje, povezuje identiteta vseh prebivalcev, ne samo vas ampak tudi tistih, ki danes niso

prišli. Kaj vaš kraj je? Tam kjer je tržnica, kjer se ljudje srečujejo, tam kjer so odprti javni prostori, tam kjer so gostilne, tam je tisto kjer neka skupnost živi skupaj. Organizirali smo okrogle mize, podobno kot tukaj z gospo Marega tudi po drugih krajih, kjer so ti krajan lahko prišli skupaj, kjer so na teh pogovorih povedali kaj jih moti in to kar imajo zares radi. Mislim, da je to priložnost, da se tudi danes, da se ti pogovori začnejo.

S študenti smo organizirali delavnice, pripravili razstavo starih fotografij in razglednic kraja- kaj pomeni bivati v kraju. To je spodbudilo neko zavest ljudi, postopoma smo začeli prenavljati svoje hiše z lokalno skupnostjo in srednjo lesarsko šolo smo začeli obnavljati stara hišna vrata, kjer so se mladi učili z delovnimi procesi, kako se staro dediščino lahko prenavlja in so pridobili so določena znanja.

Ruše
pozabljene podobe kraja

BIVATI V RUŠAH...
arhitekturna delavnica študentov Fakultete za arhitekturo v Ljubljani

Vljudno vabljeni na otvoritev razstave **BIVATI V RUŠAH**, ki bo v petek, 15. junija 2012, ob 17.00 uri, v Domu kulture v Rušah
in
na otvoritev razstave starih fotografij in razglednic **POZABLJENE PODOBE KRAJA**, ki bo ob 18.00 uri, v galeriji Rulik v CID Ruše.

Na prvi razstavi bodo študentje ljubljanske fakultete za arhitekturo pod mentorstvom prof. Maruše Zorec, predstavili svoje arhitekturne rešitve, ki odkrivajo kvalitete bivanja v Rušah, na drugi pa bo prikazana zbirka pozabljenih podob, ki razkrivajo življenje Rušanov nekoč.

Razstavi sta pripravljena pod pokroviteljstvom župana g. Uraša Štanca, v sodelovanju Občine Ruše in Fakultete za arhitekturo v Ljubljani.

Občina Ruše

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo

Pokazala bi vam primer dobre prenove iz Slovenj Gradca, ključno cesto, ki vodi skozi naselje, še vedno polno prometa, asfalt. V notranjosti, v bolj urbanih, peš javnih površinah začne spreminjati v tlakovane površine. Mislim, da je v Dutovljah, ravno to problem, pravzaprav, da je šlo za en arhitekturni projekt, kjer je manjkal en projektant, arhitekt, ki bi z nekim občutljivejšim, drobnejšimi strukturami, se dotaknil te dediščine. Nekaj takih posegov sva že opazila s Sašo, ko sva se peljala skozi Dutovlje. Ni vse zalito z asfaltom in prav to se mi zdi, da so priložnosti, ki vašemu kraju vrnejo ali odprejo te javne, družabne prostore vašega naselja.

S študenti veliko potujemo tudi po tujini. Imam tu primer iz Švice, kjer se z veliko občutljivosti lotevajo teh projektov. Kjer so ta tlakovanja povsem nepretenciozna, veliko zelenih površin, tudi veliko kamnitih površin. Vidite tudi nekaj sodobnih posegov, ki so zelo občutljivo vtakane v krhko kamnito strukturo.

V tem naselju živi arhitekt že celo svoje življenje. Predava v Zuerichu, prof. Gion A. Caminada. On skrbi za svoj kraj, vse stvari, ki se v kraju dogajajo skupaj usmerja in vodi.

Skrbi, da v tej odmaknjeni gorski vasici življenje ostaja. Razložil je, da skrbno pazijo, kaj se v kraju prenavlja, s katerimi materiali, stik z lokalnim prebivalstvom in občutljiv premislek o vsaki novi prenovi. Da se ne prepusti načrtovalcem, širokim načrtom, vsako stvar je potrebno z zaupanjem preveriti, se pogovoriti in načrtovati. Obnovljeni javni prostor ni namenjen le samemu zase temveč se širi tudi navznoter.